

B. Svět ve 20. letech

1. Pařížská mírová konference (1919 – 1920)

První světová válka přinesla více než 10 milionů mrtvých (přesnější spolehlivé údaje chybějí) a obrovské hmotné škody. Zdevastovala rozsáhlé oblasti frontových bojů, přivedla do uniform a na bojiště mnohamilionové, do té doby nevídané zástupy zdatných mužů, z nichž mnozí pak přišli o život nebo byli zmrzačeni, vystavila tíživé zásobovací nouzi početné obyvatelstvo v zázemí.

Proto je pochopitelné, že po válce byla mezinárodní politika naplněna – samozřejmě především z vůle vítězné Dohody – rozsáhlou **snahou zabezpečit trvalý světový mír**. Jeho počátky měly být položeny na **Pařížské mírové konferenci** (18. ledna 1919 – 21. ledna 1920), která určila **podobu poválečné Evropy**.

Dohodové velmoci nyní rozhodly, že s každým poraženým státem Ústředních mocností bude uzavřena zvláštní mírová smlouva, která stanoví podmínky jeho poválečné existence. Na konferenci oficiálně jednalo 32 dohodových zemí: 27 států a 5 britských polokoloniálních dominií. **Poražené státy se jednání nemohly aktivně účastnit**, s jejich zástupci se počítalo až pro závěrečné podpisy.

Dohodoví účastníci Pařížské konference byli rozděleni na:

a) mocností s všeobecnými zájmy (tedy velmoci): Francie, Velká Británie, Spojené státy, Itálie, Japonsko;

b) mocností s omezenými zájmy: mezi nimi bylo i Československo;

c) mocností, které přímo neválčily: některé jihoamerické státy, které sice za války zaujaly vůči Ústředním mocnostem nepřátelský postoj, ale své armády na žádné bojiště neposlaly.

Delegace jednotlivých států vedli nejprve zpravidla **předsedové vlád**: nejdůležitějšími osobnostmi konference byli Francouz **Georges Clemenceau** (1841 – 1929), Brit **David Lloyd George** (1863 – 1945) a americký prezident **Woodrow Wilson**, jenž svými Čtrnácti body z ledna 1918 (viz VII.A.7.d.) i osobním působením na konferenci výrazně ovlivnil celkové výsledky poválečných jednání. Československou delegaci vedl první československý premiér **Karel Kramář**. Později premiéři předali agendu Pařížské konference do rukou ministrů zahraničí (Československo tu zastupoval **Edvard Beneš**).

Lloyd George – Clemenceau – Wilson

Konference jednala velmi důkladně a narýsovala zcela novou podobu mnoha částí Evropy. Nevyhnula se však **rozporům** ani diskutabilním krokům. **Výsledky** Pařížské konference můžeme ve stručnosti shrnout takto:

1. Střetly se tu dvě protichůdné koncepce poválečného míru: zatímco **Francie**, tedy země válkou nejvíce zasažená, požadovala **mír jako odvetu**, **Velká Británie a Spojené státy** prosazovaly **mír jako usmíření**. Anglosaští politici totiž počítali, že jejich státy – vzhledem ke své poloze i charakteru ekonomiky – nejvíce vydělají na poklidném ovzduší široké mezinárodní obchodní spolupráce, zatímco jejich francouzští kolegové si přáli rozsáhlé finanční náhrady od Německa a doufali v přináležitost celého západního břehu Rýna k Francii (část tohoto území byla ztracena ve Francouzsko-pruské válce 1870 – 1871).

2. Dohodové velmoci jednaly s **Německem** a s **Rakouskem** i **Maďarskem** jako s bezvýhradnými **právními nástupci Německého a Rakousko-uherského císařství** a záměrně přehlížely, že v Berlíně, ve Vídni i v Budapešti již vládli zcela **jiní politici**, kteří na podzim 1918 revolučními akcemi svrhli skutečné strůjce války.